

VIR GR 10 VAN
AFDELING B | 2024
VAKINLIGTING

INHOUDSOPGawe

1. Samestelling van vakke
2. Verpligte vakke
  - a) Tale
  - b) Lewensoriëntering
  - c) Wiskunde/Wiskundige Geletterdheid
3. Lys van keusevakke
4. Vakinligting per vak

1. SAMESTELLING VAN VAKKE

- Alle vakkombinasies by Merensky lei tot universiteitstoelating.
- Jou vakke bestaan uit VIER verpligte vakke en DRIE keusevakke.
- Die verpligte vakke is Huistaal, Eerste Addisionele Taal, Wiskunde/Wiskundige Geletterdheid en Lewensoriëntering.
- Kombinasies vir keusevakke word nie beperk nie, tensy daar 'n botsing op die rooster voorkom.
- Merensky bied leerders die geleentheid om agt vakke te neem, maar slegs as die leerder ten minste 'n gemiddeld van 75% het en 'n minimumpunt van 60% in alle vakke handhaaf. Leerders moet aansoek doen om 'n 8ste vak te neem. Die vakonderwyser, skool en Departement van Onderwys moet toestemming gee.

BAIE BELANGRIK!

Universiteite het minimum toelatingsvereistes en vakaanbevelings. Vergewis jouself van hierdie minimum vereistes voordat jy jou vakke kies. Let ook daarop dat die vak- en prestasievereistes verskil van een universiteit na 'n ander.

2. VERPLIGTE VAKKE

A) TALE

Die taal van onderrig by Merensky Hoërskool is Afrikaans EN Engels. Leerders neem een taal op Huistaalvlak en die ander taal op Eerste Addisionele Taal-vlak.

Afrikaans Huistaal en Engels Huistaal word aangebied. Leerders mag slegs EEN van die tale op Huistaalvlak neem. Die slaagsyfer vir Huistaal is 40%. Die ander taal moet dan op Eerste Addisionele Taal-vlak geneem word.

Goeie taalkennis verseker dat u kind alle vraestelle korrek verstaan en interpreteer. Alle universiteite het ook 'n minimumvereiste wat taalvaardigheid betref. Die minimumvereiste vir taal is 50%, alhoewel sekere instansies 60% vereis. Goeie taalvaardigheid is baie belangrik vir u kind se toekoms.

Neem asseblief kennis dat alle KEUSEVAKKE vanaf graad 10 in dubbelmedium aangebied word. Dit beteken dat klasse awisselend in Afrikaans en Engels aangebied word. Alle vrae kan in die leerder se huistaal gevra en sal ook in sy huistaal beantwoord word. Alle toetse en eksamens word ook in die leerder se huistaal afgelê.

B) LEWENSORIËNTERING

Hierdie vak handel oor die aanleer van lewensvaardighede en voorbereiding vir die wêreld daarbuite. Daar word oor beroepe, waardes, leefstysiektes, die invloed van die media en nog baie meer gesels. Inligting word aan u kind gegee sodat hy/sy self besluite kan neem waarvoor hy verantwoordelikheid kan aanvaar.

C) WISKUNDE OF WISKUNDIGE GELETTERDHEID

WISKUNDE

Wiskunde word in graad 10 tot 12 in twee vraestelle verdeel:

- Vraestel 1 bestaan uit Algebra, Getalpatrone, Funksies, Finansies en Waarskynlikheid.
- Vraestel 2 bestaan uit Euklidiese en Analitiese Meetkunde, Datahantering en Trigonometrie (Driehoeksmeting).

Die volgende is belangrike inligting oor Wiskunde graad 10 - 12:

- Jy moet 'n goeie voorkennis van wiskunde hê. Graad 8 en 9 se wiskundige agtergrond is baie belangrik.
- Wiskunde vereis deursettingsvermoë, probleemplossingsvaardighede en abstrakte denkwyse.
- Die geheim tot goeie punte in Wiskunde is volgehoue harde werk dwarsdeur die jaar.
- Die pas is baie vinniger as in gr 8 en 9, omdat die hoeveelheid werk baie meer is. Nuwe werk word elke dag behandel.
- Jy moet elke dag positief wees oor wiskunde en die uitdaging aangryp, want dit kan pret wees!

WISKUNDIGE GELETTERDHEID

Waaroor gaan Wiskunde Geletterdheid?

- Dis 'n vak wat jou help met alledaagse konsepte.
- Onderwerpe wat behandel word sluit in huislenings, voertuigfinansiering, inkomstebelasting, beleggings en lenings, sowel as huisplanne, die aankoop van boumateriaal, bankrekeninge en rentekoerse, die gebruik van roetekaarte, skale van kaarte en vele meer.
- Wiskunde Geletterdheid rus leerders toe om wiskunde prakties en met kennis en selfvertroue in die daaglikse lewe toe te pas.
- Dit help leerders om situasies numeries en ruimtelik te interpreteer, krities te analyseer en ook om probleme te kan oplos.
- Dit wat in Wiskunde Geletterdheid gedoen word, kan altyd later gebruik word.

ONTHOU:

Wiskundige Geletterdheid is nie maklik nie.

Jy moet hard werk, leer en jou deel bring.

Wat beteken dit vir jou kind?

Jou kind het selfvertroue, is positief, verstaan en kan die werk doen!

DIE GROOT VRAAG AAN DIE EINDE VAN GRAAD 9 IS:

Wat kies ek? Wiskunde? Of Wiskundige Geletterdheid?

Hou die volgende in gedagte voor jy 'n keuse maak tussen Wiskunde en Wiskundige Geletterdheid:

Wiskunde met 'n punt van 30% – 49% maak GEEN deure oop by Universiteite nie! Daar is elke jaar leerders wat NIE Universiteitstoelating kry nie, omdat hulle Wiskunde geneem het en nie 50% daarvoor kon behaal nie.

Dit kan selfs gebeur dat 'n leerder met vier onderskeidings slaag, maar a.g.v. vakkeuses en 40% vir Wiskunde, nie universiteitstoelating kry nie. As hy/sy egter Wiskundige Geletterdheid geneem het en bo 50% behaal het, sou die leerder met vrystelling geslaag het. Neem ook die uitwerking van finale punte op die TPT in ag.

Daar is definitief 'n toekoms vir leerders wat Wiskundige Geletterdheid neem. Met Wiskundige Geletterdheid kan jy onder ander die volgende gaan studeer:

Baccalaureusgrade

Verpleegkunde, Joernalistiek, Sielkunde, Regte, Besigheidsadministrasie, Maatskaplike Werk, Ontwerp (verskeie rigtings), Visuele Kuns, Drama, Mode-ontwerp, Multimedia, Somatologie, Kosmotologie, Sportbestuur, B.Ed (Onderwys), Hotelhouding en Spyseniering, Toerisme en nog vele meer.

Nasionale Diplomas

Radiografie, Gasvryheid, Logistiek, Bemarking, Bankwese, Kredietbestuur, Algemene Bestuur.

Die regte keuse is dus BAIE BELANGRIK!

3. LYS VAN KEUSEVAKKE

KIES DRIE VAN DIE VOLGENDE VAKKE:

- a) Fisiiese Wetenskappe (Vereistes: Wiskunde)
- b) Lewenswetenskappe
- c) Rekenaartoepassingstegnologie (RTT / "CAT")
- d) Inligtingstegnologie (IT) (keuringstaak)
- e) Landbouwetenskappe
- f) Landboubestuurspraktyk
- g) Landboutegnologie
- h) Rekeningkunde (Vereiste: Wiskunde)
- i) Besigheidsstudies
- j) Ekonomie
- k) Toerisme
- l) Gasvryheidsstudies
- m) Ingenieursgrafika en Ontwerp
- n) Dramatiese kunste

4. VAKINLIGTING PER VAK

a) FISIESE WETENSKAPPE

Dit is sekerlik dié vak wat antwoorde gee op al die dinge wat elke dag om ons gebeur. Dit is die vak vir leerders wat geïnteresseerd is in die dinge rondom ons en wat altyd wil weet "Hoekom?"

WAT BENODIG EK OM VAN FISIESE WETENSKAPPE 'n SUKSES TE MAAK?

- **Vermoë om te dink:**

'n Leerder moet verskillende konsepte kan verstaan en leer

- **Vermoë om kennis te kan toepas:**

'n Leerder moet verskillende konsepte kan toepas en berekeninge kan doen

- **Insig en logika:**

'n Leerder moet die konsepte kan toepas in die alledaagse lewe.

Dit word aanbeveel dat jy 'n goeie punt vir Wiskunde en Natuurwetenskappe in graad 9 behaal voordat jy Fisiese Wetenskappe kies. Indien jy minder as 60% behaal vir die twee vakke, gaan jy sukkel met Fisiese Wetenskappe. Jy benodig wiskundige vaardighede en konsepte vir Fisiese Wetenskappe, en daarom is Wiskunde 'n vereiste vir die vak.

DIE VAK BESTAAN UIT TWEE KOMPONENTE

Fisika:

- Golwe, klank en lig
- Elektrisiteit & magnetisme
- Meganika

Chemie:

- Materie en materiaal
- Chemiese eienskappe
- Chemiese sisteme

FISIESE WETENSKAPPE IS DIE VAK VIR JOU

AS JY KAN:

- Hard werk en
- Slim werk

b) LEWENSWETENSKAPPE

WAT IS NODIG?

Wetenskaplike denke

- Integrasie van navorsing en bevindings
- Interpretasie van data
- Analisering van data
- Probleemoplossing
- Kom tot 'n gevolgtrekking op grond van inligting ingesamel
- Hipotese-toetsing

INHOUD VAN DIE VAK

- Parasitologie
- Ekologie
- Omgewingstudies
- Biodiversiteit
- Evolusie
- Sellulêre en Molekulêre studies
- Sistematiek en Klassifikasie
- Genetika
- Neurologie
- Embriologie
- Anatomie

BEROEPE

Medies (MBChD), Fisioterapie, Arbeidsterapie, Radiologie, Spraakterapie, Oudiologie, Sportwetenskap, Veeartsenykunde/-verpleging, Somatologie, Antropologie, Parasitologie, Entomologie, Landbouwetenskap, Plant- en Dierkunde, Omgewingstudies, Natuurbewaring.

Lewenswetenskappe is ‘n aanbeveling vir leerders wat gesondheidswetenskappe wil studeer, bv. medies.

- Lewenswetenskappe is belangrik vir elkeen wat ’n lewendige belangstelling het in die samestelling en wisselwerking tussen die natuur en ekosisteme. Dit bied ook antwoorde op al die “HOEKOM”-vrae oor jouself as mens en lewendige organismes.
- Dit is seker een van die interessante vakke wat aangebied word.

c) REKENAARTOEPASSINGSTECHNOLOGIE (RTT / "CAT")

WAT IS RTT/"CAT"?

- 'n Studie van die programme wat deel uitmaak van die Microsoft Office-kantoorpakket: Word, Excel, Access, PowerPoint en HTML-dokumente.
- Probleemoplossingsvaardighede word deur middel van bestaande programme aangeleer en ingeoefen.
- Teorie: Bestudeer ons die implikasies van stelseltegnologieë, asook netwerke en internettegnologieë – en hoe om dit toe te pas.

IN RTT LEER JY:

- Inligtingsbestuur en navorsingsvaardighede.
- Probleemoplossing: Deur gevalleestudies bestudeer ons werklike probleme en maak voorstelle vir oplossings, deur teoretiese konsepte toe te pas.
- Intermediêre tot hoëvlak vaardighede in Word en Excel.
- Intermediêrevlak-vaardighede in Access, HTML.

TOEKOMSTIGE LOOPBANE

- Enige loopbaan waarvoor universiteitsopleiding nodig is, want die vermoë om navorsing te doen, word in RTT geleer.
- Alle universiteite verwag 'n sekere vlak van rekenaarkennis. Sonder RTT gaan jy as student sukkel om dit as ekstra vak te neem. As jy RTT gehad het, kan jy vrystelling kry (en geld spaar). Baie universiteite beveel RTT vir alle studierigtigs (ook wetenskaplike studierigtigs) aan.
- Alle beroepe vereis rekenaarvaardigheid – en dit leer jy in RTT.
- Dit berei jou ook voor om in rekenaarstudierigtigs te studeer.

WIE MOET RTT NEEM?

- Almal!
- Leerders wat in 'n loopbaan in grafiese ontwerp, bemarking, toerisme, openbare betrekkinge, besigheid, rekeningkunde, wetenskap ens. belangstel.
- Leerders wat direk na skool moet gaan werk.
- Entrepreneurs.
- Leerders wat sukses op universiteit wil behaal.

VEREISTES VIR RTT

- Om die nodige rekenaarvaardighede te ontwikkel vereis oefening, dus is dit 'n vereiste dat jy toegang tot 'n rekenaar huis het met die nodige sagteware.
- Alle handboek data kan via Flash drive gekopieer word, of indien jy 'n Gmail rekening het kan jy dit op jou drive laai.

- Vanaf Gr10-12 is daar 'n PAT taak wat 25% van jou finale punt tel. Sekere fases van die PAT word in die klas voltooi en ander huis op jou eie rekenaar.

RTT-vraestelle is op dieselfde vlak as Wiskunde en Wetenskap in terme van die vlak van die vrae, (lae- en hoërdenkorde-vrae).

IETS OM TE ONTHOU!

“Practise is the key” – alle praktiese vaardighede moet ingeoefen word. Wiskunde konsepte word in Excel en Access toegepas.

Teorie: Om die inhoud van stelseltegnologieë, asook netwerke en internettegnologieë suksesvol onder die knie te kry, vereis dat jy weet wat in die tegnologiese wêreld aangaan.

d) INLIGTINGSTEGNOLOGIE (IT)

WAT IS IT?

By uitstek is dit die vak wat jou leer DINK deur jou logiese vaardighede en abstrakte en laterale denke te ontwikkel. Jy leer om bruikbare rekenaarprogramme te skryf om sodoende alledaagse probleme op te los.

LET WEL: *Alle leerders wat IT wil neem, sal 'n praktiese assesseringsstaak voltooi. Keuring sal geskied op grond van hierdie uitslae. Moeilike vak.*

INLIGTINGSTEGNOLOGIE LEER JOU...

- Logiese denke en kreatiewe probleemoplossing.
- Basiese programmeringsvaardighede met die gebruik van Delphi en SQL.
- Manipulering van Access deur gebruik te maak 'n programmeringstaal.
- Om rekenaarhardware te verstaan en ook die impak wat rekenaartegnologie op die samelewing en op die omgewing het.

VEREISTES

- Gereelde oefening: abstrakte denke word ontwikkel en hoe meer jy oefen, hoe beter word jy.
- Toewyding aan jou eie ontwikkeling.
- Middagklasse een keer per week.
- 'n Geheuestokkie ("flash drive") vir huiswerk en projekte.
- Huiswerk is noodsaaklik: Leerders wat nie rekenaars tuis het nie MOET na skool of gedurende pouse hulle huiswerk op die skool se stelsel doen.

LOOPBANE

Inligtingstegnologie is noodsaaklik vir enige loopbaan wat vereis dat onafhanklik gedink kan word en probleme logies en kreatief opgelos kan word:

- Ingenieurswese, Medies, Rekenaarverwante beroepe, Onderwys
- Enigeen wat in die moderne samelewing wil werk

e) LANDBOUWETENSKAPPE

WAT IS LANDBOUWETENSKAPPE?

Landbouwetenskappe is die wetenskap agter die produksie van landbouprodukte. Net soos Fisiese Wetenskappe is Landbouwetenskappe 'n uitdagende, maar baie stimulerende vak. Landbouwetenskap is 'n studie van die verwantskap tussen grond, plante en diere in die produksie en prosessering van voedsel, vesel, brandstof en ander landboukommoditeite wat ekonomiese, estetiese en kulturele waarde het. Die kurrikulum sluit 'n wye verskeidenheid onderwerpe in, insluitend grondkunde, plantestudies, dierestudies, landbou-ekonomie, basiese landbouchemie, basiese genetika, basiese biochemie, volhoubare natuurlikehulpbron-benutting en landbou-ekologie. In Landbouwetenskappe sal die leerder leer oor die bestuur en bewaring van die omgewing, natuurlike hulpbronne en die behandeling van diere deur die implementering van wetenskap en verwante tegnologieë.

AANBEVELING

Dit word sterk aanbeveel dat Landbouwetenskappe met Fisiese Wetenskappe en/of Lewenswetenskappe gekombineer word. 'n Leerder wat die Fisiese Wetenskappe-komponent van graad 9-Natuurwetenskappe gedruip het, word nie aangeraai om die vak te neem nie, aangesien die graad 11-kurrikulum 'n groot komponent chemie bevat. (Moeilike vak).

BEROEPE

Landboukundige raadgewer, landboukundige dienste bv.
grondontleder, watergehaltespesialis, gifstof- en
bemestingstofbemarker, patoloog, botanis, uitvoerbestuurder,
voedselgehaltebestuurder vir kettingwinkels, marinebioloog,
toksikoloog, onderwyser (daar is 'n groot tekort aan landbou-
onderwysers), joernalis vir landbouydskrifte en -koerante,
natuurlikehulpbron-bestuurder en natuurbewaarder, landbou-
ekonom, ekoloog, voedselinspekteur, parkbestuurder,
kweekhuisbestuurder, arbeidsverhoudingespesialis,
kwekerybestuurder, wynmaker, wingerdbestuurder, bosbouer,
wetenskaplike, markontleder, akwakultuur,
voerkraalbestuurder, mikrobioloog, rekenkundige in die
landboubedryf, agribankwese, graanverspreiding,
versekeringsrisikobestuurder EN DAAR IS NOG VELE MEER!

f) LANDBOUBESTUURSPRAKTYK

WAT IS LANDBOUBESTUURSPRAKTYK?

Landboubestuurspraktyk is die studie en toepassing van produksie-, ekonomiese en bestuurspraktyke wat gebruik en toegepas word in die verbouing en bemarking van voedsel en ander landbouprodukte.

Die hooffokus van die landbou-entrepreneur is die unieke kombinasie van natuurlike, menslike en finansiële hulpbronne om welvaart en volhoubaarheid op so 'n manier te skep dat dit langtermyn-volhoubaarheid verseker. Die vak rus die leerder toe met praktiese en teoretiese kennis op 'n opvoedkundige wyse om hul voor te berei vir die toekoms en 'n beroep in landbou.

Landboubestuurspraktyk ontleen kennis en vaardighede uit dissiplines soos gewaswetenskappe, dierewetenskappe, ekonomiese en bestuurswetenskappe; ingenieurswese; en inligting- en kommunikasietegnologie.

Hierdie vak is ontwerp om leerders 'n deeglike praktyk-georiënteerde grondslag te gee wat teoretiese en praktiese vaardighede op so 'n manier integreer dat dit ook leerders met spesiale leerbehoeftes insluit.

Die volgende onderwerpe word in Landboubestuurspraktyk behandel:

1. Gewasproduksie en -bestuur
2. Die bestuur van grond en water
3. Oes van gewasse en gehaltebestuur
4. Diereproduksie en -bestuur
5. Evaluering en bestuur van die plaas en boerdery
6. Waardetoevoeging, prosessering en produsent-organisasies
7. Agritoerisme, besigheidsbeplanning en entrepreneurskap

Die spesifieke produksielyne wat in die praktiese komponent geleer word, sluit in avokado-, makadamia-, piesang- en vleisbeesproduksie.

WAT KAN LEERDERS VERWAG VAN LANDBOUBESTUURSPRAKTYK

- 'n Positiewe ingesteldheid teenoor landbou is noodsaaklik.
- Hulp met die bestuur van 'n boerdery en bewustheid van die dissipline wat vereis word vir 'n goed georganiseerde plaas.
- Identifisering en oplossing van probleme deur blootstelling aan die agribesigheid- en bestuursomgewing.
- Bewaring van die omgewing deur die bestuur van natuurlike hulpbronne en die aanvaarbare hantering van diere en plante.

TYDSVERDELING TUSSEN PRAKties EN TEORIE

Die onderrigtyd vir Landboubestuurspraktyk is vier uur per week. Kontaktyd word gelykop verdeel tussen prakties en teorie. Twee uur word toegeken vir teoretiese werk (50% van die kontaktyd) en twee uur vir praktiese werk (50% van die kontaktyd) per week. Prakties word op Maandagmiddae gedoen en dit is **verpligtend** vir almal.

VAARDIGHEDE WAT AANGELEER WORD IN LANBOUBESTUURSPRAKTYKE

- Bestuursvaardighede
- Entrepreneursvaardighede;
- Bedryfsvaardighede
- Bemarkingsvaardighede
- Navorsingsvaardighede

LOOPBANE

Leerders word toegerus met die nodige kennis en vaardighede vir 'n professionele en/of entrepreneurskaploopbaan in boerdery, landboubesigheid en alle verwante beroepe in die natuurlikehulpbron-industrie. Moontlike beroepe sluit die volgende in:

- Boerdery
- Plaasbestuurder
- Landboukonsultant
- Voedselverspreider
- Agritoerisme
- Wildsplaasbestuurder
- Finansiële adviseur vir die landbousektor
- Kwekerye
- Landskapontwikkelaar
- Golfbaanbestuur
- Navorser
- Biotechnoloog

Landbou is ons trots!

g) LANDBOUTEGNOLOGIE

WAT IS LANDBOUTEGNOLOGIE?

Die vak het 'n splinternuwe, interessante en opwindende kurrikulum. Dit is 'n kombinasie van moderne teorie en vakinhoud met 'n groot praktiese komponent wat op die landbousektor van toepassing is. Ons bied leerders die geleentheid om kort kursusse by te woon bv. Besproeiing- en sveiskursusse.

INHOUD

Die vak fokus op tegnologie wat in die landbousektor gebruik word – hoe om landbougrond te kultiveer en voedsel te produseer deur middel van verskeie produksieprosesse:

- Beroepsveiligheid
- Materiaal – hout, staal, beton/ cement en draad
- Energie: ligte en hoogspanningskrag, sonenergie, verhitting en verkoeling, motors
- Konstruksieprosesse: sveis en soldering
- Gereedskap en toerusting: klein gereedskap, kraggereedskap, hidroliese sisteme en motors
- Besproeiing en watervoorsiening: besproeiingstelsels, water vir diere, dreinering en watersuiwering
- Kommunikasie: GPS, CIS, rekenaarstelsels
- Tekene: vryhand- en skaaltekeninge
- Metings en kalibrasies: kostberekeninge, kalibrasie van toerusting.

BEROEPE

- Boerdery-onderhoud en uitbreiding van infrastruktuur
- Pakhuisbestuur en tegniese ondersteuning
- Verkoelingsontwerp en -bestuur
- Besproeiing-ontwerp, -installering en -onderhoud
- Vervoer en logistiek
- Meganisering van die landbousektor gaan lui tot groter aanvraag aan tegnici en drastiese veranderings en verbeterings in die toerusting en meganika wat in die landbousektor gebruik word.
- **Beurse reeds beskikbaar van maatskappye soos New Holland en Moolenaars.**
- Hierdie vak berei leerders voor om entrepreneurs te word en eie besighede te kan begin. Die kennis en praktiese vaardighede wat in die vak geleer word, kan in die alledaagse lewe toegepas word. Hierdie vak sal beslis 'n aanwins wees vir enige leerder.

h) REKENINGKUNDE
(Vereiste: Wiskunde)

VAKINHOUD

- **Finansiële rekeningkunde**
BTW, rekonsiliasies, salarisse en lone, rekenkundige konsepte en praktykbeginsels; finansiële state van eenmansake, vennootskappe en maatskappye.
- **Bestuursrekeningkunde**
Vaste bates, voorraadbeheer en -waardasie, asook interne kontrolemaatreëls in 'n onderneming en etiese beginsels.
- **Hulpbronbestuur**
Begrotings, en kosterekeningkunde/vervaardiging.

EIENSKAPPE VAN 'N REKENINGKUNDESTUDENT

- Pligsgetrou en hardwerkend
- Bogemiddelde syfervaardigheid
- Toegewydheid
- Georganiseerd

MOONTLIKE BEROEPE

Rekenmeester/ouditeur, bankwese, finansiële bestuur, makelaar, interne ouditeur, statistikus, bemarker, finansiële adviseur, belastingkundige, forensiese rekenmeester en beleggingskonsultant.

REDES WAAROM DIE VAK BELANGRIK IS

- Dit help jou as individu om beter insig in jou eie begroting en die hantering van jou eie finansiële sake te hê.
- Dit gee ook 'n beter begrip van werksituasies om besluite van bestuur te verstaan.

REKENINGKUNDE ONTWIKKEL DIE VOLGENDE EIENSKAPPE

- ❖ Etiese gedrag
- ❖ Goeie oordeel
- ❖ Deeglikheid
- ❖ Ordelikheid
- ❖ Akkuraatheid
- ❖ Netheid

VOORDELE	NADELE
Wye verskeidenheid loopbaanmoontlikhede. Rekenmeester is en sal altyd in aanvraag wees.	Jy behoort slegs Rekeningkunde te oorweeg indien jy 60% of meer vir Rekeningkunde in graad 9 gekry het.
Goeie lewensvaardighede word aangeleer, spesifiek ten opsigte van goeie bestuur van finansies en tydsbenutting.	Huiswerk op 'n daaglikse basis. Rekeningkunde is nie vir jou bedoel as jy nie ongelooflik hardwerkend is nie.
Baie goeie kombinasie met IT. 'n Kombinasie van IT en Rekeningkunde maak 'n groot verskeidenheid beroepskeuses moontlik.	Jy moet teen tyd kan werk.

SAGE Rekeningkunde:

Vanaf graad 10 het Rekeningkunde leerders by Merensky die opsie om hulle SAGE Business Cloud Accounting-kursus ook te voltooi. Hierdie kursus het 'n Graad 10, 11 en 12 kurrikulum. Leerders voltooi die eerste 6 maande van Graad 10 hul Graad 10 kursus, hulle tweede 6 maande van graad 10 die Graad 11 kursus en in Graad 11 voltooi hul die Graad 12 kursus. Hierdie is 'n amptelike SAGE kwalifikasie wat hul aan hul CV's kan heg. Hierdie kursus vind slegs in Engels plaas (aangesien die program in Engels is) maar Afrikaanse leerders kan dit ook doen en vrae in Afrikaans vra.

Jy moet 75% hê om die eksamen te slaag en aan te beweeg na die volgende kurrikulum.

Om meer te sien volg hierdie skakel:

https://www.youtube.com/watch?v=RsVDfHGM3_8

i) BESIGHEIDSTUDIES

VAKINHOUD

- Sake-omgewings en sakebedrywighede
- Sosio-ekonomiese kwessies
- Hedendaagse arbeidswetgewing
- Korporatiewe Maatskaplike Verantwoordelikheid
- Entrepreneurskap
- Ondernemingsvorme
- Kreatiewe denke en sakegeleenthede
- Menslikehulpbron-bestuur
- Ligging en kontrakte van sakeondernemings
- Aanbieding van sake-inligting
- Selfbestuur en spanprestasies

VAARDIGHEDE VAN 'n BESIGHEIDSTUDIES-LEERDER

- Interpretasie- en toepassingsvaardighede
- Memoriseringsvaardighede. Besigheidstudies fokus hoofsaaklik op die memorisering van feite, so dit moet een van jou sterkpunte wees sou jy die vak kies.

WAAROM IS BESIGHEIDSTUDIES 'N GOEIE KEUSE?

Dit maak nie saak of jy eendag jou eie besigheid wil begin en of jy vir iemand anders gaan werk nie, Besigheidstudies voorsien jou van genoeg inligting en kennis om beide te kan doen. Al kwalifiseer jy jouself as 'n skoonheidsterapeut of 'n ingenieur – jy sal tog eendag jou eie besigheid wil bestuur.

Besigheidstudies is meer as net nog 'n vak: dit is 'n oorlewingsgids vir die werklike wêreld. Wanneer dinamiese mense hulle kreatiewe stemme laat hoor en dit in iets spesiale omskep, help dit ander mense om die lig te sien. Jy het die geleentheid om ander uit armoede te verlos en 'n onmiskenbare verskil in die wêreld te maak. Jy kan dit slegs doen as jy jouself toelaat om elke geleentheid aan te gryp wat oor jou pad kom. Jou uniekheid is jou superkrag! Gebruik dit sommer nou!

MOONTLIKE BEROEPE

Ondernemingsbestuur, bemarking en advertensiewese, menslikehulpbron-bestuur, openbare betrekkinge, entrepreneurskaps, besigheidsontleding, versekeringsmakelaar, besigheidskonsultant of korporatiewe kommunikasiebestuurder.

VOORDELE

- Vakinhoude is maklik verstaanbaar.
- As jy maklik feite kan memoriseer, is dit die ideale vak om jou punte te verhoog.

NAADELE

- Vakinhoude se werkslading is baie hoog.
- Baie feite om te leer en te memoriseer.

j) EKONOMIE

VAKINHOUD

Makro-ekonomie

- Ekonomiese kringloop
- Sakesiklus

Mikro-ekonomie

- Vraag- en aanbodgrafieke
- Wins- en verliesgrafieke

Ekonomiese kwessies

- Armoede
- Werkloosheid
- Ekonomiese groei en ontwikkeling

Hedendaagse ekonomiese kwessies

- Omgewingsagteruitgang
- Inflasie
- Toerisme

VAARDIGHEDE VAN 'n EKONOMIE-LEERDER

- Redenasievermoë – datahantering
- Memoriseringsvaardigheid
- Goeie syfervaardigheid
- Goeie wêreldkennis
- Grafiekontleding
- Lewendige belangstelling in finansiële ontleding

MOONTLIKE BEROEPE

Bankwese, finansiering, regeringsadministrasie, rekeningkundige beroepe, verbruikersontleding, ekonoom en analis, landbou-ekonoom, makro-ekonomiese navorser, marknavorser.

k) TOERISME

WAAROM TOERISME AS 'N VAK OORWEEG?

Die reis- en toerisme-bedryf is een van die wêreld se grootste werkgewers en bied baie opwindende beroepe met nimmereindige avonture en aktiwiteite.

Alhoewel 'n erkende kwalifikasie jou beslis sal help om werk in die reis- en toerisme-bedryf te kry, kyk werkgewers ook na eienskappe soos 'n liefde vir reis, entoesiasme, vriendelikheid, 'n sonnige persoonlikheid, 'n netjiese voorkoms, interkulturele vaardighede en 'n gawe vir bemarking, skakelwese en openbare optrede. Die vermoë om verskeie tale te kan praat, is 'n geweldige voordeel in hierdie bedryf.

Die vak Toerisme is die studie van die aktiwiteite, dienste en bedrywe wat 'n reiservaring aan groepe of enkelinge verskaf. Dit sluit in die gedrag van toeriste en redes vir hulle reis, die ondernemings wat toeriste bedien en die ekonomiese, sosiale en omgewingsimpak van toerisme.

SOORTE TOERISME EN TOERISMEPROFIELE

Sake, avontuur, ontspanning, mediese of gesondheidstoerisme, opvoedkundige toerisme , sport- en ontspanning, aansporingstoerisme, inkopies, kultureel, godsdienstig , SIT (spesiale belangstellings), ekotoeriste, rugsaktoerisme en “Gap”-jaar.

BEVREDIGENDE ASPEKTE

- Ontmoet nuwe mense
- Jou beroep dra by tot die land se buitelandse valutareserwes
- Geleentheid om te reis.

VEELEISENDE ASPEKTE

- Werk met moeilike, onaangename en veeleisende mense
- Werk onder druk
- Werk lang en onreëlmatige ure gedurende hoogseisoen-periodes

VEREISTES VAN DIE BEROEP

- Werk met verskillende soorte mense
- Goeie kommunikasie- en organisasievaardighede
- Uitstekende kennis van Suid-Afrika se plekke van belang, geografie, unieke geskiedenis, politiek, en fauna en flora.
- Moet groepe mense en onverwagte situasies kan hanteer

STUDIERIGTINGS IN TOERISMEBEDRYF

- BSc Toerismebestuur, BCom Toerismebestuur, Nasionale Diploma in Toerismebedryf of Reis en Toerisme (Studeer dit by NWU, NMMU, UNISA, DUT, CPUT, CUT, UJ, TUT en VUT.)
- Sertifikaat in Toerisme (Studeer dit by FET kolleges.)

BEROEPE

- Toerismebeplanner/-konsultant
- Reisagent
- Lugwaardin
- B&B eienaar
- Restaurateur
- Reisjoernalis
- Entrepeneur

Die waarde van die vak lê daarin dat dit jou algemene kennis verbreed en dat dit jou voorberei om in enige geselskap sinvol te kan kommunikeer. Dit is beslis 'n aanbeveling vir diegene wat in 'n beroep gaan staan waar daar met mense gewerk word.

ONTHOU: Ons reël toere wat opvoedkundig is.

1) GASVRYHEIDSTUDIES

Gasvryheidstudies is 'n vak wat nie net akademiese waarde het nie, maar aan leerders die geleentheid bied om waardevolle lewensvaardighede aan te leer.

- In die teorieklas leer ons van al die fasette van die restaurant en kombuis, asook bestuur in hotelle. Ons bestudeer higiëne, noodhulp, voedselvoorbereiding, restaurantorganisasie en vele meer. Gasvryheidstudies is 'n leervak met baie teorie wat die leerders elke kwartaal moet leer.
- Wat die vak so 'n gewilde en leersame vak maak, is die praktiese komponent daarvan. Elke siklus word 'n praktiese klas gedoen waarin ons voedsel voorberei wat aansluit by die vaardighede wat ons in die teorieklas bespreek het.
- Leerders bied funksies aan waar hulle die geleentheid kry om voedsel voor te berei en hul ouers as gaste te nooi. Drie-tot vyfgangspyskaarte word vir sulke geleenthede voorberei. Ons is ook betrokke by funksies buite die skool waar instansies gebruik maak van ons leerders om te help met die bereiding en bediening van voedsel vir bv. troues en konferensies. Leerders kan op kort kennisgewing gevra word om by skoolfunksies te help. Hierdie funksies mag oor naweke of na-uurs plaasvind. Dit is verpligtend vir leerders om by addisionele skoolfunksies betrokke te wees.
- Vir Graad 11 en 12 is restaurantaande verpligtend. Leerders begin om 15:00 met voorbereiding in die kombuis, en almal word eers aan die einde van die funksie verskoon. Dit is gewoonlik tussen 21:00 en 21:30. **GEEN leerder word verskoon van 'n restaurantaand nie.**

- **Dragkode:** Elke leerder moet 'n uniform (voorskoot, baadjie en 'n hoed) koop. Wanneer die leerders as kelners werk, moet 'n wit knopieshemp en 'n lang swart broek dra. Meisies wat rompies dra, moet swart sykouse dra.
- As 'n leerder Gasvryheid in sy toekomsplanne insluit en daarvan 'n moontlike beroep wil maak, kan hy kyk na loopbane soos: professionele sjef, restaurantbestuur, voedsel- en drankbestuur, funksiekoördineerder, om maar net 'n paar te noem.
- Vir die leerder wat kies om dit nie in sy verdere studies in te sluit nie, is daar steeds ongelooflik baie lewensvaardighede wat aangeleer word. **"Kosmaak is deel van ons daaglikse bestaan!"**
- Leerders leer vaardighede soos tafeldek, etiket, voedselvoorbereiding en kelnerdiens aan.
- Dit is 'n vak wat aan enige leerder geleenthede bied om ekstra geld te verdien, hetsy as entrepreneur of om as kelner te werk.

m) INGENIEURSGRAFIKA EN ONTWERP (IGO)

DIE SPESIFIEKE DOELWITTE VAN IGO IS OM DIE VOLGENDE TE LEER

- Grafiese tekeninge as die primêre wyse waarop daar in die tegnologiese wêreld gekommunikeer word.
- Spesifieke basiese konsepte en begrippe binne die verwysingsraamwerk van meganiese tegnologie, siviele tegnologie en ook elektriese tegnologie.
- Verskeie tekentegnieke en vaardighede deur gebruik te maak van instrumente en ook vryhandtekening.
- Die oplos van tegnologiese probleme deur middel van grafiese tekeninge
- Die toepassing van die grafiese ontwerpproses
- Die implementering van CAD (rekenaargesteunde tekene en ontwerp) as tekentegniek.

LOOPBANE

IGO rus 'n leerder toe met die basiese kennis en tekenvaardighede wat deur die volgende beroepe vereis word:

- Argitektuur, Landskapargitek, die meeste ingenieursrigtings (bv. siviel, meganies, lugvaart, maritiem, landbou, mynwese ens.), mediese tegnoloog, industriële ontwerper, binneshuise ontwerper, bourekenaar, boubestuur, stadsbeplanning, onderwyser, grafiese illustreerder, juweelontwerper, die meeste vervaardigers en kunstenaars, modelbouer (skaalmodelle), tekenaar (bv. staalstrukture, argitektuur, siviel, ontwerp, elektries, ens.), tegnici, CAD-sisteemoperateurs

DIE ALGEMENE VOORDEEL VAN IGO VIR DIE LEERDER

IGO is 'n vak waar elkeen 'n gevoel van selftevredenheid en sukses ervaar. Hulle sal leer om tekeninge in die algemeen te verstaan en dit ontwikkel ook elkeen se 3D-insig.

VEREISTES VIR DIE VAK

- Dit word aanbeveel dat leerders wat die vak neem, ook Wiskunde sal neem.
- Minimum vereiste: 60% roupunt in graad 9 Junie- en November-eksamens vir tekeninge.

n) DRAMATIESE KUNSTE

Wat is Dramatiese Kunste?

Dramatiese Kunste is 'n opwindende, dinamiese vak en behels die bestudering van die ontstaan van teater, die verskillende elemente van drama en hoe dit in die praktyk toegepas word. Deur die vak verwerf leerders spesifieke vermoëns van uitdrukking en kommunikasie. Dit sluit vaardighede soos improvisasie, verbale en fisiese kommunikasie, kreatiewe denke, en interaksie met die gehoor in.

Wat kan jy verwag?

- Die tyd-toedeling in die kurrikulum is gelykop verdeel tussen teorie (50%) en prakties (50%).
- Die teoretiese afdeling vir graad 10 – 12-leerlinge behels die bestudering van drie dramatekste uit verskillende genres
- Die praktiese gedeelte in die graad 10 – 11-kurrikulum behels die ontwikkeling van die menslike instrument (stem, liggaam en denke), toneel spel en aanbieding.
- In graad 12 bied die student 'n praktiese temaprogram bestaande uit verskeie dramatiese items vir 'n paneel en gehoor aan.
- Assesserings gedurende die jaar bestaan uit: geskrewe toetse, een halfjaar- praktiese en geskrewe eksamen, praktiese assesserings (PAT), en die eindjaar- praktiese en teoretiese eksamen.

Moontlike beroepe

Dramatiese kunste berei leerders voor vir toelating tot verdere studie vir 'n moontlike beroep in die veld van drama (of verwante kunste), terwyl leerders terselfdertyd met belangrike lewensvaardighede soos selfvertroue, selfbeeld, kreatiwiteit, kommunikasievaardighede, empatie, selfdissipline, kritiese en kreatiewe denke, leierskap en samewerking in spanverband toegerus word wat die individu in enige veld of toekomstige loopbaan sal bevoordeel.

Wat het jy nodig?

- Handboeke moet aangekoop word.
- Swart dramaklere (gemaklike swart broek/"leggings" en netjiese swart T-hemp met moue) word verwag vir praktiese klasse en assessorings. 'n Swart eksamenromp sal aan die meisies verskaf word.